

Syk som en fisk

Ifølge Havforskningsinstituttet er pancreassykdom det alvorligste sykdomsproblemet laksenæringen står overfor nå. Norges veterinærhøgskole anslår at denne ene sykdommen alene kan komme til å koste oppdrettsnæringen 1 milliard kroner i 2007. Det er en virussykdom, men med symptomer og konsekvenser som minner mer om kroniske, alvorlige livsstilssykdommer. Vi har tatt det for gitt at fisk er frisk. Det er den også – i utgangspunktet. Det er ikke fisken som har endret seg, men dens livsbetingelser: De står svært tett og får i seg næringsstoffer og medikamenter som ikke bare er gunstige. Fiskeoppdrett er effektivt, produktivt og positivt, men altså med noen bivirkninger både for fisken selv og miljøet rundt. Utfordringene er ikke ulike dem vi står overfor i samfunnet for øvrig.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Tidsskrift for Den norske lægeforening

Legenes hus
Akersgata 2
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Redaktør
Charlotte Haug

Medisinske redaktører

Jens Bjørheim
Michael Bretthauer
Odd Terje Brustugun
Jan C. Frich
Petter Jensen Gjernvik
Trine B. Haugen
Åslaug Helland
Erlend Hem
Geir Jacobsen
Kjetil Søreide
Preben Aavitsland

Redaksjonskomité

Steinar Solberg (leder)
Per Brodal
Lill-Tove Rasmussen Busund
Ola Dale
Guri Rørtveit
Baard-Christian Schem
Terje Vigen
Marte Walstad

Faste medarbeidere

Anne Forus
Anne Langdalen
Kari Skinningsrud
Olav Spigset
Kari Tveito
Marit Tveito
Leiv Otto Watne
Ragnhild Ørstavik

Redaksjon 23 10 90 50
Telefaks 23 10 90 40
www.tidsskriftet.no
E-post:
tidsskriftet@legeforeningen.no
nettredaksjonen@legeforeningen.no
annonser@legeforeningen.no

Redaksjonssjef

Anne Ringnes

Produksjonssjef

Berit Seljebotn

Manuskriptredaktører

Åslaug Flo
Marit Fjellhaug Nylund
Raida Ødegaard

Bilderedaktør

Anne Gitte Hertzberg

Redaksjonssekretærer

Jorunn B. Kvarme
Gunn Marit Seberg
Liv Thier

Nettredaksjonen

Nettredaktør Stine Bjerkestrand
Ine E. Furulund
Gro Rabben
Oda Riska
Stein Runar Østigaard

Prosjektutvikler

Frauke Becher

Markedssjef

Maud P. Kaino
Telefon 23 10 90 95

Markedssekretær

Anne-Britt Dahl

Ytterligere informasjon bakerst i bladet

Foto © Creativ Studio Heinem/GV-Press

Pasienten Jorden

Medisinenes oppdrag nr. 1 er det syke mennesket. Men pasienten lever ikke i isolat. Menneskets helse samvirker med naturens helse og samfunnets helse. Derfor må legene av og til ta frem makroskopet og granske pasienten jorden (1).

I 2007 er det tre alvorlige trusler mot jordens helse:

- Et arsenal av atomvåpen som kan legge jorden øde
- En feilfordeling av økonomiske ressurser som fører 1 200 millioner mennesker inn i fattigdommens patologi
- En økning i folketall, produksjon, forbruk og avfall som skaper miljømedisinske katastrofer

Skal legene føle ansvar for disse globale helsefarene som først og fremst er av politisk og moralsk art?

Ja, mente leger verden over og stiftet i 1980 International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW). I 1982 kom Norske leger mot atomvåpen. Legenes kompetanse og engasjement har trolig en del av æren for at atomvåpenkappløpet ble stoppet. I 1985 ble IPPNW tildelt Nobels fredspris. I sitt nobelforedrag sa lederen, dr. Lown (2): «It may be argued that nuclear war is a social and political issue and we may address it only as concerned citizens. But we physicians have taken a sacred and ancient oath to assuage human misery and preserve life. This commitment imposes social and moral obligations for us to band together to make our collective voices heard.»

Kanskje bør legene forene seg og la sin medisinskfaglige stemme høres høyere i forbyggingen av de to andre store, globale risikofaktorene: fattigdom og miljøødeleggelse? Leger mot atomvåpen har gått foran og vist at det går an.

Per Fugelli

per.fugelli@medisin.uio.no
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Fugelli P. Pasienten Jorden – legenes ansvar? Nord Med 1993; 108: 312–5.
2. Lown B: Nobel Peace Prize lecture. A prescription for hope. N Engl J Med 1986; 314: 985–7.